

№ 237.

Kalendarzyk tygodniowy:

Wt. św. Mikołaja.
Śr. św. Prota i Jacka.
Czw. św. Gwidona W.
Piąt. św. Eugenii P.
Sob. Podw. Krzyża św.
Niedz. Imienia NMP.
Pon. św. Eufemii P.

Wschód słońca godz. 5 m. 25
Zachód słońca godz. 6 m. 29
Dług. dnia godz. 13 m. 04
Ubyło „ godz. 3 m. 40

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 8.

Telefonu № 593.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Wtorek, dnia 10 września 1912 r.

Kantoryi własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke;
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEN: Nadstawo przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyraża (dla poszukujących pracy po 1½ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honoraryum Redakcyja uważa za bezpłatne: rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dnie świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-jej po południu.

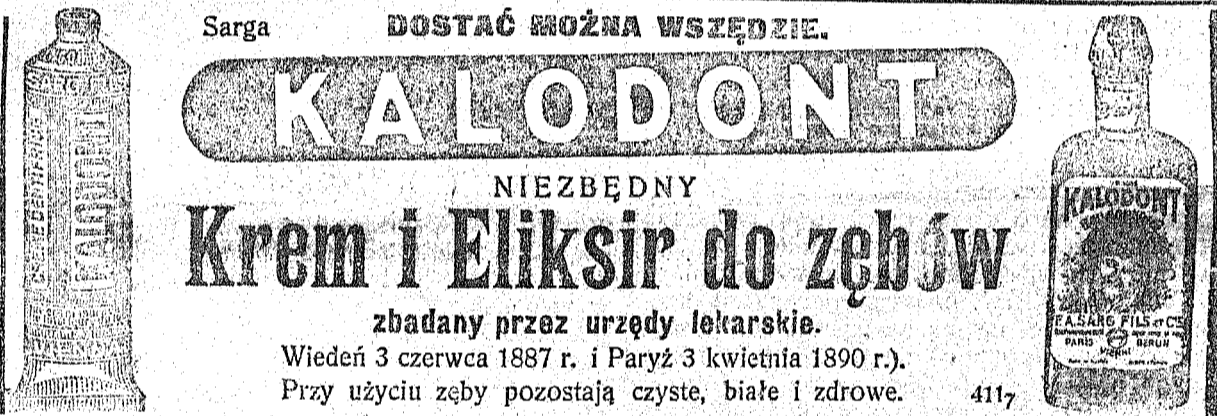
Teatr „SCALA”
Telefon 15-04
Ul. Cegielniana 18

Ostatni tydzień
wysoc e interesującego i sensacyjnego programu.
Powodzenie absolutne.
Każdy numer wybitna atrakcyja.

Lotte Sarrow
słynna artystka
dramatyczna.

„OFIARA” Balet z wspaniałą
wystawą.
Najnowsza sensacyja Londynu.
10 pierwszorzędných specjalności. Początek koncertu o g. 8½, przedstawienia o g. 9-jej wieczór. Sprzedaż biletów codziennie od g. 11 do 2 po poł. i od 6 wiecz. Byrekcya.

Sarga DOSTAĆ MOŻNA WSZĘDZIE.

KALODONT
NIEZBĘDNY
Krem i Elixir do zębów
zbadany przez urzędy lekarskie.
Wiedeń 3 czerwca 1887 r. i Paryż 3 kwietnia 1890 r.).
Przy użyciu zęby pozostają czyste, białe i zdrowe. 417

Teatr Popularny Dziś we wtorek o g. 8 m. 15 w. **Pieśń** Wyspiańskiego i Wigilia św. Andrzeja.
przy ul. Konstantynowskiej 16. Jutro we środę „Książę Niezłomny” Juliusza Słowackiego.

Dr. med. P. LANGBARD

Zawadzka 10

b. asystent kliniki chorób skórnych, włosów i niemocy płciowej.

Godziny przyjęć: od 8—1 i od 4—8 dla pań od 4—5-jej
Pzy leczeniu syfilisu stosowanie preparatu „606”—„914”.
Leczenie za pomocą elektryczności (elektroliza). Masaż wibracyjny.
Badanie nerek, pęcherza i kanatu. Endoskopia i cystoskopia. 2609

Dwie panienki

chcące się kształcić w Warszawie, znajdują wygodne mieszkanie z utrzymaniem i zapewnieniem wszelkich higienicznych warunków u Kazimierzy z Bartkiewiczów Szułewskiej. Wielka 3—w Łodzi wiadomość u W-nej Fiszerowej Południowa 26.

Przed zawarciem pokoju.

Pewnem jest, że zarówno Włochy, które dokonały najazdu na Trypolis, jak i Turcyja, nie mogąca odeprzeć tego napadu, pragną szczerze wyjść z tej szczególnej sytuacji, w jakiej znajdują się niemal od roku. Dowodem tego niby nieoficyjalne rokowania pokojowe, toczące się od kilku tygodni w Szwajcaryi.

Dzienniki włoskie, czerpiące z pierwszej ręki informacje urzędowe, przyznają, że takie rokowania toczą się rzeczywiście, ale podają o nich

jedynie wiadomości ogólnikowe. Wynika z nich tyle, że stanowiska, zajęte przez obie strony konferujące są od siebie jeszcze tak daleko, iż faktycznie zawarcie pokoju, względnie nadanie dotychczasowym rokowaniom formy oficjalnej, jest jeszcze dość odległym.

Na to, czego żądają teraz włosy, nie może się zgodzić Turcyja bez popełnienia na sobie zamachu samobójczego. Z drugiej jednak strony trzeba wziąć i to na uwagę, że rząd włoski musi przy zawarciu pokoju stawiać twarde warunki, bo gdyby od nich ustąpił, wywołałby w kraju kolosalne oburzenie,—mogące się zamienić w otwartą rewolucyę.

Wojna na północnych wybrzeżach Afryki, być może, iż wzmocni mocarstwowe stanowisko Włoch, lecz pod względem ekonomicznym jest dla nich rodzajem katastrofy. Aby zaś ocenić całą doniosłość tej wojny, musimy pamiętać i o tem, że główny czynnik w niej występujący, t. j. arabowie trypolitańscy uważają toczącą się wojnę nie za polityczną, lecz religijną. Włosy są dla nich przedewszystkiem „głaurami”, przed którymi bronią oni nietylko swej ojczyzny, ile zagrożonego islamu. Skutkiem tego nawet oficjalne zawarcie pokoju między Włochami a Turcyja nie położy kresu walkom w Trypolisie, boć i dotąd prowadzą ją sami arabowie z bardzo małym udziałem wojsk regularnych i oficerów tureckich.

Tu właśnie leży punkt ciężkości rokowań pokojowych. Włochy bowiem domagają się nietylko uznania swych praw zwierzchniczych nad Libią, ale także żądają, by Wysoka Porta cofnęła z Trypolisu swe wojska i oficerów, zostawia-

jąc dzielnych trypolitańczyków, którzy tak długo bronili całości państwa Osmanów, własnemu losowi. Tu rząd turecki ustąpić nie może, bo wywołałby ewentualnie niesłychane oburzenie w świecie mahometańskim, który straciłby cały szacunek dla kalifatu. Otóż chodzi teraz o to przede-wszystkiem, aby znaleźć formułę tego rodzaju, która umożliwiłaby arabom przyjęcie pokoju.

Ponieważ jednak wszystko na świecie się kończy—przeto i wojna włosko-turecka, prowadzona „na raty”, jakimś pokojem zakończyć się musi. A im prędzej się to stanie, tem lepiej dla pokoju europejskiego, który, zaprzeczony się nie da, jest wciąż przez nią poważnie zagrożony. Jeden z wybitnych dyplomatów nazwał wojnę włosko-turecką „próbą obciążenia” dla głównych kombinacji politycznych w Europie: dla trójprzymierza i trójporozumienia. Utrzymanie „status quo” na Bałkanach oraz całości Turcyi, o co tak chodzi mocarstwom, zależne jest właśnie od tej „próby”. Nurtujące jednak, mniej lub więcej wyraźnie, antagonizmy między mocarstwami europejskimi, podsycają ciągle nadzieje ludów bałkańskich, które z niecierpliwością czekają na likwidacyę interesów tureckich.

Inicyatywa hr. Berchtolda nie przyczyniła się wcale do uspokojenia tych ludów i to dla dwóch przyczyn. Po pierwsze, Bułgarya, Serbia, Czarnogóra i Grecya nie widzą dla siebie żadnej korzyści w tem, jeżeli wszystkie mocarstwa zgodnie zajmą się uregulowaniem spraw tureckich, bo wtedy ich przesadne nadzieje mogą zostać w wielu kierunkach zawiedzione, a po drugie, ponieważ wmięszanie się „koncertu” europejskiego w sprawy wogóle bałkańskie, stanowiłoby na przyszłość precedens i stawiłoby wymienione państewka pod silniejszą, niż dotąd, kuratelą Europy.

Wzgląd powyższy wpływać musi także na tok układów pokojowych, gdyż Turcyja, która z wielką nieufnością przyjęła inicyatywę wiedeńską, prawdopodobnie będzie chciała mieć jaknajprędzej wolne ręce, aby z całą energią zwrócić się do stłumienia niepokoju albańskich, przede-wszystkiem dających powód wraz ze sprawami Macedonii do interwencyi mocarstw. I tu właśnie leży najwyraźniejszy może powód, dla którego Turcyja „malgré tout” będzie starała się dojść do pokojowego porozumienia z Włochami, choćby to ją wiele kosztować miało.

XXIII międzynarodowy kongres Eucharystyczny.

W dniu wczorajszym rozpoczęły się w Wiedniu wielkie uroczystości XXIII międzynarodowego kongresu Eucharystycznego.

Ich zakończeniem i ukoronowaniem będzie olbrzymia procesja eucharystyczna po głównych ulicach Wiednia, która odbędzie się w niedzielę dnia 15 września, w rocznicę uwolnienia Wiednia przez rycerstwo polskie z królem Janem III na czele.

W uroczystościach weźmie udział—jak wiadomo—osobny legat papieski, kardynał Rossum redemptorysta, cesarz Franciszek Józef i dwór cesarski, wielka ilość kardynałów i biskupów, wreszcie ogromna masa ludu ze wszystkich części świata i wszystkich narodów.

I naród polski wystąpi na kongresie w poważnej liczbie, wszystkie dzielnice wysyłają do Wiednia gromadne pielgrzymki, a episkopat polski, zwłaszcza z Galicyi, zjawia się na kongresie w poważnym komplecie.

Ilość posiedzeń sekcyjnych i referatów zgłoszonych na kongres jest olbrzymia. Uczestnicy kongresu otrzymają dokładny program uroczystości w Wiedniu, a polacy jeszcze osobny program obrad sekcji polskiej.

Z otoczenia Ojca św. wezmą urzędownie udział w kongresie oprócz kardynała-legata następujący szambelanowie tajni: baron Ernest Schoenberg Roth, książe Aleksander Ruspoli, margrabia Vituzzi Sacripante, hr. Jan Oppersdorf, hr. Emanuel Festeticz, hr. Daniel Esterhazy, hr. Henckel von Donnersmark, lord Gosselyn Grimshave, hr. Adryan d'Esclabes, oraz polacy: Michał Karski z Warszawy, hr. Leon Szeptycki ze Lwowa i hr. Jerzy Dzieduszycki ze Lwowa.

W liczbie dwunastu prałatów Ojca św., którzy w czasie kongresu przebywać będą w otoczeniu kardynała-legata—znajdują się także dwaj polacy: książe biskup Sapieha z Krakowa i ks. prałat Adam hr. Potulicki z Ołomuńca.

Aby godnie przyjąć liczne zastępy gości, katolicy wiedeńscy prześcigają się w ofiarach. Prezes Izby panów i namiestnik Austrii Niższej oddali część swych pałaców do użytku komitetu. Arcyksiążę następcą tronu upoważnił dyrekcję robót w nowym Hofburgu do ofiarowania sal biurowych na składy kościelnych i kapłańskich przedmiotów, łaskawie udzielonych na czas trwania kongresu. Książe Schwarzenberg daje do użytku przyjezdnych rozległy park, ciągnący się wzdłuż jego pałacu.

„Tydzień fiński“ w Finlandyi.

Finlandczycy spostrzegli się, że nazbyt wiele pieniędzy płacą zagranicą, nabywając towary, które już i przemysł fiński wytwarza niegorzej niż zagraniczny.

Ponieważ ich przemysł jest jeszcze młody, przeto publiczność miejscowa, nie zdając sobie należycie sprawy z jego postępów, ciągle jeszcze żąda wyrobów zagranicznych.

Celem zaradzenia temu, zamierzono urządzić „tydzień fiński“, podczas którego miejscowi kupcy sprzedawaliby — o ile możności — fińskie wyroby.

Agituje usilnie w tym kierunku prasa, w różnych miastach odbyły się narady i obecnie stowarzyszenie kupieckie w Tammerfordzie pozostało do wszystkich zainteresowanych organizacyj krajowych zaproszenie na zjazd w dniach 21 i 22 września, mający opracować regulamin dla „tygodnia fińskiego“ oraz oznaczyć termin tego tygodnia.

Odezwa powołuje się na powodzenie takich poczynań zagranicą. Mianowicie w Szwecyi urządzono „tydzień szwedzki“ (svenska reckan), w Anglii „tydzień brytański“ (british shopping week).

Kupcy w Tammerfordzie wydali broszurę, traktującą o „fińskim tygodniu“. Zamierzone jest przyozdobienie sklepów luminacją, flagami, przybranie wystaw sklepowych jaknajpowabniejszą, ogłoszono konkurs na broszurę, mającą wzniesić chęć do nabywania dobrych towarów miejscowych raczej niż równowartościowych zagranicznych. Wydatek (zapewne niezbyt wielki)

połączony z organizacją „tygodnia“ pokryja prawdopodobnie fabrykanci fińscy.

Pomysłem powyższym zajął się mocno cały naród fiński. Pełnomocników na zjazd 21 i 22 września już przeważnie wybrano.

Ze Stowarzyszenia majstrów fabrycznych.

W ubiegłą sobotę o godz. 9 wieczorem odbyło się zebranie członków Stowarzyszenia wzajemnej pomocy majstrów fabrycznych gub. piotrkowskiej w lokalu własnym przy Nowym Rynku pod nr. 6.

Przewodniczył prezes Stowarzyszenia inż. Feliks Przedpełski przy udziale vice-prezesów p.p. Prima i Pestkowskiego, oraz członków zarządu Feinsteina, Nelsona, Czarnieckiego i Janiszewskiego.

Po odczytaniu protokołu z poprzedniego zebrania obradowano nad sprawą sporządzenia planu nowonabytego placu, poczem inż. p. Przedpełski wygłosił swój referat w streszczeniu, przygotowany na zjazd przedstawicieli przemysłu włóknistego, który nie doszedł do skutku. Treść referatu dotyczyła szkół zawodowych w przemyśle wogóle, a w szczególności istniejącej w Łodzi przy ul. Targowej szkoły rzemiosł przy Towarzystwie dobroczynności, powstałej z hojnej ofiary p. Ludwika Geyera.

Po zapoznaniu słuchaczy z charakterem i pożytkiem szkół zawodowych w Anglii, Francji i Niemczech, które prelegent zwiedzał osobiście, inż. p. Przedpełski przeprowadził analizę istniejącej w Łodzi szkoły rzemiosł, wykazując jej dobre i złe strony. Jako na jedną z najbardziej ujemnych stron prelegent wskazał na przyjmowanie do szkoły uczniów w zbyt młodym wieku, mianowicie od lat 12. Uczniowie ci, doszedłszy do lat 14, porzucają szkołę i wstępują do fabryk, by zarabiać i pomagać rodzinie. Tymczasem nauka zawodowa winna się rozpoczynać po ukończeniu lat 14, gdy u ucznia wyrodziła się już własna orientacja. Ponieważ dzieci biednych rodziców nie są w stanie poświęcać całego czasu na naukę i pracę swą zmuszone są dopomagać rodzinie, przeto wykłady w klasach niższych winny odbywać się wieczorem.

W konkluzji inż. p. Przedpełski radził przekształcić szkołę rzemiosł w następujący sposób. Przedewszystkiem należy wyjąć szkołę z pod opieki Towarzystwa dobroczynności i podzielić na trzy części. Do pierwszej powinni być przyjmowani uczniowie, którzy ukończyli dwuklasowy zakres nauk. Kursy w tej części szkoły winny odbywać się wieczorem, w dzień zaś uczniowie mogą pracować w fabryce. Druga część szkoły, (średnia), o wykładach dziennych, przyjmować winna kandydatów, którzy ukończyli 4 klasy, lub niższe kursy szkoły rzemiosł. Na trzecie kursy wyższe przyjmowani być winni kandydaci z 6-klasowym wykształceniem. Taka szkoła, poparta usilnie przez społeczeństwo, przyniosłaby wielki pożytek przemysłowi krajowemu. W końcu inż. Przedpełski zwrócił się do zebranych majstrów, prosząc o poparcie szkoły rzemiosł.

Po ukończeniu odczytu, za który nagrodzono prelegenta sutemi oklaskami, zabrał głos vice-prezes p. Pestkowski, oświadczając zebranym, że wykłady fachowe teoretyczne z dziedziny tkactwa, przedalnictwa i farbiarstwa, odbywające się w niedziele, a przerwane na czas letni, zostaną wznowione w końcu bieżącego miesiąca. Na wykłady te mogą uczęszczać również za małą opłatą i członkowie protektorzy, którymi mogą być wszyscy młodzi ludzie, pracujący w fabrykach, a nie mający prawa z powodu młodego wieku być członkami rzeczywistymi.

W końcu odbyło się balotowanie członków, za pomocą którego przyjęto w poczet członków rzeczywistych 4, protektor a 1 i odrzucono 2 deklaracje.

Posiedzenie zakończono o godz. pół do 12 w nocy. (e)

Zjazd ogólny czeladników.

W ubiegłą niedzielę odbył się na wystawie ogólny zjazd przedstawicieli czeladników z Kró-

lestwa Polskiego na który stawilo się 60 osób. O godz. 10 rano zebrał się wszyscy w Resursie rzemieślniczej, gdzie odbyły się obrady. Na przewodniczącego wybrano jednogłośnie p. Pawła Kopicznego, który zaprosił na asesorów p. Ludwika Potakowskiego i M. Pawlaka na sekretarza zaś p. K. Berghauzena.

Po zagajeniu posiedzenia przewodniczący p. Kopiczny zapoznał zebranych z celem i programem zjazdu poczem przystąpiono do obrad nad wnioskami, po rozpatrzeniu których zapadły uchwały następujące:

- 1) Na wniosek p. Berghauzena postanowiono wprowadzić w cechach obowiązkowe wykształcenie uczniów i nadzór nad regularnym uczęszczaniem ich do szkoły, a następnie żądać przy zwolnieniach na czeladników dostatecznych świadectw szkolnych;
- 2) Na wniosek p. Kopicznego postanowiono wprowadzić dalsze kształcenie się w szkołach czeladników na kursach wieczornych;
- 3) Na wniosek tegoż postanowiono wprowadzić obowiązkowe zapisywanie się czeladników do zgromadzeń czeladniczych;
- 4) Zaprowadzić w cechach literaturę fachową dla kształcenia się w zawodzie czeladników w 3 językach;
- 5) Urządzać przy cechach odczyty dla uczniów i czeladników;
- 6) Stosować wpływ moralny na czeladników źle się prowadzących;
- 7) Utworzyć przy cechach kasę pozorności, z udzielaniem drobnych pożyczek czeladnikom, by nie wyżytkiwali ich lichwiarze (wniosek p. Berghauzena);
- 8) Wprowadzić ubezpieczenie czeladników od wypadków nieszczęśliwych;
- 9) Zaprowadzić kontakt pomiędzy wszystkimi cechami w celu wspólnego komunikowania sobie wszystkich uchwał znaczenia ogólnego;
- 10) Utworzyć sądy rozjemcze;
- 11) Wybrać komisję wykonawczą, która zajęłaby się wprowadzeniem w życie powyższych uchwał.

Następnie dokonano wyborów członków rzeczonoj komisji na których powołani zostali: p.p. Kopiczny, Berghauzen, Prośniak, Potakowski, Ostrowski, Baszko i Knapik. Wybrana komisja ma dobrać sobie do pomocy więcej członków i przystąpić do wprowadzenia uchwał w wykonanie.

Nakoniec obradowano nad równouprawnieniem kobiet w rzemiosłach. Po długich obradach zebrani przyznali w zasadzie możliwym równouprawnienie kobiet w niektórych rzemiosłach z uwzględnieniem pewnych warunków, konkretnego jednak nie uchwalono wobec braku przedstawicieli płci słabej na zebraniu.

Obrady zakończono o godz. 3 po poł. (e)

ZE SPORTU.

Wyścigi międzynarodowe. Niedzielne międzynarodowe wyścigi rowerowe, zorganizowane przez towarzystwo sportowe „Union“, ścigały do Helenowa bardzo liczną publiczność.

Dotkliwie zimno i padający od czasu do czasu deszcz, nie odstraszyły licznych sportsmenów, którzy z nieustającym zainteresowaniem śledzili przebieg zawodów.

Z wybitniejszych jeźdźców zagranicznych i zamiejscowych, zjawili się przy starcie amerykański Hedspath, afrykański Mostacci, Jacquard z Francji, Bader z Niemiec, oraz ulubieniec publiczności łódzkiej Tkaczyk z Warszawy.

Przeważną ilość zwycięstw odnieśli goście z zagranicy, w biegu natomiast drużynowym, w którym z jednej strony stawali Hedspath, Mostacci, Jacquard, Bader i Tkaczyk, a z drugiej jeźdźcy miejscowi Schoenerstaedt, Burno, Toobe, Müller i Maurer—odniosła zwycięstwo po bardzo pięknej walce drużyna łódzka.

Wyścigi, prowadzone pod każdym względem wzorowo, podobały się ogólnie. Zarządowi należałoby jedynie zwrócić uwagę na rażące błędy językowe, jakie spotyka się na każdym kroku w programach polskich, np. „pierwsze 2 jeźdźcy... przeciw dzisiejszym jeźdźcom“ i t. d.

Najbliższe międzynarodowe wyścigi odbędą

się w następną niedzielę. Weźmie w nich udział także pierwszorzędny jeździec Olaf Peter.

Match futbolowy. Na boisku Ł. K. S. przy ul. Srebrzyńskiej odbyły się w ubiegłą niedzielę zawody w piłkę nożną o mistrzostwo Łodzi.

W grze przedpołudniowej odniósł „Touring-Club“ zwycięstwo nad „Unionem“ w stosunku 2:0. Gra, utrzymana w ramach przepisów futbolowych i pięknie obmyślona, obfitowała w wiele interesujących momentów.

Po południu rozegrał match „Kraft“ z „New-Castle“.

Walka ta budziła żywe zainteresowanie a jej rezultat nieoczekiwany i zwycięstwo „Krafta“ w stosunku 7:1 świadczą dowodnie, że nie należy nigdy lekceważyć przeciwnika, lecz pilnym treningiem wyrównać zachodzące różnice.

Karygodnym również z punktu widzenia sportowego, było zachowanie się drużyny „New-Castle“ na boisku i ostentacyjne lekceważenie całej gry i jej rezultatu.

Zachowanie to nie licowało zupełnie z uzyskanym przeszłego roku tytułem „mistrzowskiego klubu“.

Hg.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Władypoja. Jutro Iścislawa.

TEATR POPULARNY A. Mielewskiego (Konstantynowska 16. Dziś „Pieśń“ i „Wigilia św. Andrzeja“. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Księżę Niezłomny“ Juliusza Słowackiego. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

WYSTAWA RZEMIEŚLNICZO-PRZEMYSŁOWA (Ogród Staszica) otwarta codziennie od godz. 10 rano do 10 wieczorem.

— Kancelarya komitetu wystawy rzemieślniczej (ogród Staszica) otwarta codziennie od g. 9 rano do 9 wieczorem.

CZYTELNIA PISM TOW. „WIEDZA“ (Piotrkowska 103) otwarta od godz. 6 po poł. do 10 wieczorem, a w niedziele i święta od godz. 10 r. do 10 wieczorem.

BIBLIOTEKA STEBELSKICH (Mikołajewska 59), otwarta codziennie od g. 6 — 8 wiecz.; w niedziele i święta od 1—5 po poł.

MUZEUUM NAUKI I SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 po poł. do 10 wiecz. w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

KRONIKA.

(a) Z dyrekcji naukowej. Naczelnik Łódzkiej dyrekcji naukowej zawiadomił prezydenta m. Łodzi, że zatwierdził przedstawiony sobie

protokół posiedzenia komisji szkolnej, dotyczący projektu otwarcia przez magistrat dwóch miejskich szkół elementarnych polskich w Władzowie przy ulicy Rokicińskiej nr. 76, oraz 6 oddziałów przy istniejących szkołach polskich, przyczem prosi o przesłanie do zatwierdzenia etatu utrzymania zaprojektowanych szkół.

(e) **Posiedzenie komisji szkolnej.** Wczoraj wieczorem w magistracie łódzkim odbyło się posiedzenie komisji ogólnych szkół miejskich pod przewodnictwem radcy magistratu p. Mireckiego w zastępstwie prezydenta przy licznych udziałach członków komisji.

Po długich obradach padły następujące uchwały.

1) dokonać oględzin lokalu dla nowozałożonej szkoły w domu Michała Zalewskiego przy ul. Polnej.

2) Zbadać lokal przy ul. Przejazd pod nr. 78 na pomieszczenie oddziału równoległego przy szkole nr. 32;

3) Ponieważ na ul. Południowej pod nr. 40 niema lokalu dla pomieszczenia oddziału równoległego przy szkole nr. 8, przeto zbadać lokal przy ul. Juliusza pod nr. 16 dla takiegoż oddziału przy szkole nr. 14 i w tym celu delegować członków komisji pp. Wocalewskiego i Ciota.

4) Delegować członków komisji pp. Ciota i Wocalewskiego do obejrzenia lokalu przy ul. Przejazd nr. 57 dla pomieszczenia dwóch oddziałów równoległych przy istniejącej tam szkole.

Posiedzenie przeciągnęło się do godziny 9 m. 30 wieczorem.

(a) **Z magistratu.** Wczoraj, o godzinie 6 wieczorem, w magistracie łódzkim odbyło się pod przewodnictwem prezydenta p. Pieńkowskiego posiedzenie, z udziałem radnych i budowniczych miejskich.

Rozważano sprawę wynajęcia domu przy ulicy Długiej nr. 29 na projektowane drugie gimnazjum męskie.

Postanowiono zawrzeć kontrakt z właścicielem domu p. Grinbergiem na 4 lata i 9 miesięcy z warunkiem, aby dokonał własnym kosztem przeróbek, według wskazań starszego budowniczego p. Nebelskiego.

Magistrat zobowiązał się płacić p. Grinbergowi po rb. 9500 rocznie tenuty dzierżawnej. Konieczne przeróbki mają być wykonane najdalej w ciągu 6 — 7 tygodni.

Magistrat korzystać będzie z tego domu do czasu wybudowania własnego gmachu. Gmach ten stanie na jednym z placów miejskich według planu, jaki wykona budowniczy miejski p. Nebelski.

(a) **Komisja techniczno-budowlana,** złożona

z zastępcy prezydenta, radcy magistratu W. Mireckiego, starszego budowniczego S. Nebelskiego, budowniczego cyrkulowego Wasowicza, komisarza 3 cyrkulu policyjnego p. Kułikowa, dokonała oględzin następujących budowli:

przy ulicy Władzowskiej nr. 103, gdzie wzniesiono 3-piętrową oficynę na 4-klasową szkołę handlową H. Cyrklera. Postanowiono zobowiązać właściciela, aby przedstawił dodatkowe plany na urządzone ubikacje, nie objęte planem, zatwierdzonym przez rząd gubernialny piotrkowski;

przy ulicy Przejazd nr. 36, gdzie przyjęto świeżo wybudowany 4-piętrowy dom mieszkalny Lubińskiego;

przy ulicy Średniej nr. 83-85, gdzie puszczono w ruch bez pozwolenia władzy oddział fabryczny Rozenblata. Komisja zażądała przedstawienia zatwierdzonych planów i postanowiła sprawę oddać do sądu w celu pociągnięcia właściciela do odpowiedzialności za przekroczenie przepisów;

przy ulicy Juliusza nr. 32, 3-piętrowego domu mieszkalnego. Komisja zobowiązała właściciela, aby wyznaczył odpowiedni lokal dla stróża według projektu określonego w planie, nadto, wobec wpuszczania lokatorów do nowego domu bez pozwolenia na to władz, postanowiono pociągnąć właściciela do odpowiedzialności sądowej.

(a) **Z cechów.** Wczoraj, w lokalu przy ul. Władzowskiej nr. 84 odbyło się zebranie miesięczne cechu czeladników stolarskich. Uczestniczyło 65 osób.

Przyjmowano składki członkowskie, wydano dwie zapomogi i załatwiono kilka spraw gospodarczych.

(e) **Zebranie elektrotechników.** W ubiegłą niedzielę o godz. 3 popoł. pod egidą i przewodnictwem zjazdu czeladników rzemieślniczych, odbyło się zebranie ogólne elektrotechników łódzkich w liczbie 63. Po zagajeniu posiedzenia przez przewodniczącego p. Kopiecznego wybrano na przewodniczącego obradom w sprawie elektrotechników inż. p. Szalla i na asesorów pp. Pegzę i Blumberga.

Po ożywionych i wyczerpujących dyskusjach w sprawie utworzenia własnego zgromadzenia elektrotechników postanowiono zrzeszyć się bądź to jako cech, bądź też jako stowarzyszenie zawodowe. W celu utworzenia tej instytucji, opracowania ustawy i uzyskania jej zatwierdzenia wybrano komisję wykonawczą, złożoną z 10-ciu osób, która uprzednio ma się porozumieć z odpowiednimi instytucjami rządowymi i osobami kompetentnymi, jakiego typu ma być stowarzyszenie.

WYSTAWA.

XXVI.

Zwiedzimy prawie skrzydło pawilonu głównego, kierujemy swe kroki w górną część i spotykamy kilkanaście kabin tak gustownie przybranych i z takim urządzonych smakiem, że trudno się zdecydować, której z nich pod tym względem oddać palmę pierwszeństwa.

Firma tapicersko-dekoracyjna „Zalesny i Derejski“ (Dzielnia 29) kabine swoją wybudowała w formie maleńkiego zacisznego gabinetu.

Na tle umiejętnie przybranego okna w portyery i koronkową firanekę, ustawiono wewnątrz nieduży stolicek i dwa bardzo wygodne skórzanne fotele. Przy oknie w specjalnym koszyczku umieszczono wazonik żywego kwiecia.

Dwa gobeliny wiszące na ścianie oraz perski dywan leżący na podłodze dopełniają całości.

Gabinet oraz meble utrzymane w kolorze jasno-popielatym, robią bardzo miłe wrażenie.

„F. J. Nowicki“, krajowa fabryka fortepianów i pianin, reprezentantem której na Łódź jest p. A. Kulesza, umieściła w kabine ozdobionej popiersiem Szopena i bardzo ładnie przybranego kolorami czerwonym i zielonym, trzy pianina własnego wyrobu.

Na ścianach wisł kilka dyplomów, jakie firma otrzymała biorąc już poprzednio udział w innych wystawach, oraz fotografie z wewnętrznymi urządzeniami fabryki.

Fortepiany i pianina, wyrabiane przez p. Nowickiego, budowane podług najnowszych systemów krzyżowych, na całkowicie pancernych ramach, zapewniają im tamsamem wielką wytrzymałość stroju. Ponadto opatrzone są w patentowane, znane ze swej doskonałości mechanizmy Erarda z potrójną lub podwójną repetycją.

Fabryka mieści się w Warszawie przy ulicy Łuckiej № 18.

Zakład tapicersko-dekoracyjny br. Tarkowskich, egzystujący od r. 1894, w kabine koloru piaskowego, zdobnej w różne malowidła, porozwieszał na ścianach różne projekty dekoracji kościoła św. Józefa, kaplicy Dobrego Pasterza i kościoła Najśw. M. Panny.

Rysunki odznaczają się dużym poczuciem smaku i harmonią barw.

U wejścia do kabiny ustawiono dwie duże, bardzo ładne palmy.

Ostatnią kabine w tym rzędzie zajmuje łódzki zakład mebli stylowych W. Butkiewicza (Zachodnia № 29). Wewnątrz kabiny, zdobnej w biały daszek i obitej zielonym płótnem, ustawiono biureczko i szafkę-biblioteczkę, wykonane w stylu angielskim. Powszechną uwagę zwracają okucia brązowe ściśle dostosowane do kształtów mebli.

Podłogę kabiny zdobi ładny perski dywan, wejście zaś purpurowa portyera.

Przestrzeń pomiędzy dwoma wejściami do pawilonu od strony muszli Namysłowskiego zapełnia obszerna kabina „Jana Machnika i Syna“ (Targowa 18 i Lipowa 71).

Na tle ciemnych materyj, portyer, dywanów i ładnych gobelinów niezwykle efektownie przed-

stawiają się ciemne dębowe meble pokoju jadalnego, jakie wewnątrz widzimy. Kredens, pomocnik i zegar szafkowy, zrobione bardzo starannie z drzewa dębowego, podobają się ogólnie.

Meble, wykonane do najdrobniejszych szczegółów jedynie przez rzemieślników firmy, świadczą chlubnie o jej rozwoju i wyrobach.

Nieco dalej, kierując się ku wyjściu, spotykamy skromną gablotkę z okularami i binoklami, nad którą widnieje napis „Badanie wzroku“ bezpłatnie optyka Roberta Dessen, wychowawca oftalmicznego instytutu w Ameryce (Stany Zjednoczone), który wyszkolił się specjalnie w badaniu siły wzroku i doborze odpowiednich szkieł.

I istotnie z pokaźnej liczby osób, którym podczas wystawy naszej p. Dessen szkła dobrać, wszyscy zadowoleni są z rezultatu, tem bardziej, że p. Dessen czyni to bardzo sumiennie i tych, którym zdaje się tylko, że posiadają wadliwe szkła, a w rzeczywistości źle widzą wskutek choroby oczu, wysyła do lekarza specjalisty.

Pan Dessen produkował swoją umiejętność na wystawach w latach 1900 w Paryżu, w 1904 w Londynie, w 1908 na wystawie franko-brytyjskiej w Londynie, w roku 1911 na wystawie powszechnej w Turynie i wielu innych wystawach, na których spotkało go uznanie od wielu lekarzy i wybitnych osobistości.

Na naszej wystawie jak i na innych wystawach p. Dessen staje do konkursu tylko jako specjalista w badaniu wzroku i doborze szkieł. Stale mieszka on w Warszawie przy ul. S-to Jerskiej nr. 10.

Hg.

Do pracy tej wybrana komisja przystąpić ma niezwłocznie.

(e) Zebranie ogólne zdmułów. W ubiegłą niedzielę o godz. 3 po poł. w mieszkaniu p. Knapa przy ulicy Wólczaniekiej odbyło się zebranie ogólne cechu majstrów zdmułów przy bardzo liczny udział członków. Dokonano wyborów starszego cechu, na którego powołano ponownie p. I. Godzielińskiego. Następnie uchwalono jednogłośnie wynająć inny lokal dla cechu, by można urządzać w nim pogadanki zawodowe i zaprowadzić bibliotekę fachową.

Pod obrady w dalszym ciągu poddano uchwały zjazdu czeladników i postanowiono: zaprowadzić obowiązkowe wyszkolenie uczniów i kształcenie na kursach wieczornych czeladników, ustanowienie nadzoru nad prawidłowym uczęszczaniem uczniów na lekcyje i praktykę, zaprowadzić literaturę fachową, ściśle stosowanie się do ustawy cechowej, zwalczanie tandety i fuszerki, jakich się dopuszczają młachowcy ze szkodą dla społeczeństwa, utworzyć kasę samopomocy z kapitałów, jakie posiada cech, zaprowadzić sąd rozjemczy i akceptować wszystkie inne postanowienia zjazdu czeladników. Dla wykonania powyższych uchwał wybrano komisję wykonawczą, do której powołani zostali pp.: K. Berghausen i M. Polukiewicz.

Nakoniec przyjęto składki członkowskie 40 rb. 25 kop., wypłacono choremu 2 rb. 50 kop. i wniesiono do kasy cechowej 39 rb. 75 kop., poczem wyzwolono 1 czeladnika.

(x) Z cechu kuchmistrzów. Urząd starszych Zgromadzenia kuchmistrzów zawiadamia członków cechu, że dnia 12 b. m., t. j. we czwartek o godz. 4 po południu przy ul. Głównej nr. 17, odbędzie się kwartalne posiedzenie członków.

Z powodu, że na posiedzeniu rozpatrywane będą postulaty, zapadłe na ostatnim zjeździe, a tem samem posiedzenie będzie bardzo ważne, członkowie proszeni są o liczne i punktualne przybycie.

(x) Ze związku kelnerów. Zawodowy związek kelnerów m. Łodzi zawiadamia za naszem pośrednictwem Szanowną publiczność i gospodarzy wszelkich zakładów kulinarnych, jak to: restauracyj, browarów, traktyerni, cukierni mleczarni, kawiarni i t. d., iż w tych dniach wydał członkom swoim znaczki z napisem: „Zaw. Zw. kelnerów m. Łodzi“ — na tle niebieskiem.

Zarząd komunikuje, iż odpowiada za swoich członków, którzy posiadają znaczki, tak materialnie jak i moralnie.

(h) Z Resursy rzemieślniczej. Od dziś w biurze wystawy przyjmują się zapisy na członków kasy pożyczkowo-oszczędnościowej przy Resursie rzemieślniczej.

Nowa instytucja ma wkrótce rozpocząć swą działalność. Nastąpi to po zebraniu odpowiedniej liczby podpisów, aby można zwołać ogólne zebranie organizacyjne.

(h) Fundacja kelnerów łódzkich. Kelnerzy łódzcy zawarli wczoraj umowę z firmą B-cia Łopieński o kupno żyrandola o 132 lampach elektrycznych, przeznaczonego do kościoła św. Stanisława Kostki. Żyrandol ma być wykonany podług rysunku architekta Sterna i kosztować będzie około 1,700 rb. Do daru tego przyczynić się mają właściciele restauracyj i cukierń.

(x) Depesze cyfrowe. Zabroniono przyjmowania w urzędach telegraficznych depesz cyfrowych prywatnych.

(h) Z wystawy. Pomimo deszczu, frekwencya na wystawie nie słabnie. Wczoraj po południu na teren wystawy przybyła dość pokaźna liczba pań, aby być świadkami demonstracyj gotowania obiadu i zapasów konfitur na zimę.

P. Henikowska paniom, zebrany w pawilonie Habermuscha, dawała szczegółowe wyjaśnienia i zaznajamiała je, w jaki sposób należy robić konfitury i tania gotować obiady pożywne.

Tydzień gospodarczy nie powiódł się w tym stopniu, jak pierwotnie sądzono, wskutek czego okazy będą przeniesione z pawilonu Habermuscha do pawilonu restauracyjnego lub p. Patzerowej.

(x) Ruch chorych. W szpitalu miejskim dla chorób zakaźnych i gorączkowych w tygodniu ubiegłym ruch chorych był następujący:

W dniu 2 b. m. na ospę było chorych — 2, wypisało się — 1, zmarło — 1; na szkarlatynę

było chorych — 7, wypisało się — 2, pozostało na kuracyi w dniu 9 b. m. — 5 chorych; na dysenterję było chorych — 2, przybyło — 8, zmarło — 1, pozostało na kuracyi — 9.

Ogółem w dniu 2 b. m. było chorych — 11, w tygodniu sprawozdawczym przybyło — 9, wypisało się — 3, zmarło — 2, pozostało na kuracyi w dniu 9 b. m. chorych — 15.

(h) Echo napadu bandyckiego. W uzupełnieniu napadu bandyckiego na p. Wenckiego przy ulicy Staro-Zarzewskiej, o którym pisaliśmy we wczorajszym numerze, podajemy poniżej charakterystyczny szczegół, który naprowadza na myśl, iż napadu dokonali zbrojnicy, którzy musieli dobrze znać p. Wenckiego.

Mianowicie: wczoraj po południu p. W. odebrał z poczty list opatrzony trzema markami, zaadresowany bardzo dokładnie po niemiecku. W liście tym znajdował się paszport oraz inne dowody, które wraz z pieniędzmi zrabowano p. W. w sobotę. Bardzo być może, że szczegół ten naprowadzi na ślad bandytów.

(h) Ucieczka aresztanta. Z Tworek uciekł oddany pod obserwacyę lekarzy i wysłany z Piotrkowskiego więzienia 40-letni Jan Kłosz, skazany za podpalenie na 6 lat ciężkich robót.

(d) Rabunek. Na powracającego do domu o g. 10 wieczorem Reinholda Kincła, zamieszkałego przy ul. Miłsza nr. 50, na Górnym Rynku napadło 8 rabusiów, którzy, pobiwszy go dotkliwie, zabrali mu paszport i 9 rb. gotówką i zbiegli.

(p) Nieszczęśliwy wypadek. Na ulicy Piotrkowskiej nr. 188 Otto Eiler, robotnik fabryczny, lat 15, spadł ze schodów tak nieszczęśliwie, że złamał prawą nogę. Po opatrunku na miejscu wypadku przez lekarza Pogotowia, przewieziono go na kuracyę do szpitala Aleksandra.

(e) Budowa kościoła. W tych dniach w Starych Chojnach przystąpiono w dalszym ciągu do budowy kościoła św. Wojciecha, by przed zimą ukończyć sklepienie. Składki na budowę napływają dość rażno. Roboty prowadzi firma Nestler i Ferrenbach.

(e) Zebranie parafian. W dniu dzisiejszym o godz. 6 po południu na chentarzu kościelnym w Nowych Chojnach odbędzie się zebranie ogólne mieszkańców wsi Nowe Chojny, Dąbrówka i Dąbrowa w sprawie budowy kościoła i ostatecznego postanowienia, czy należy budować kościół na placu, ofiarowanym przez p. Keniga, czy też zaniechać.

(a) Ze Zgierza. W sobotę w lokalu „Lutni“, Towarzystwo muzyczno-śpiewacze, „Harmonia“ wystawiło sztukę ludową w 3-ach aktach ze śpiewami i tańcami S. Friedberga pod tytułem „Prawica i lewica“. Amatorzy pod kierunkiem pana Panszyka. Panie M. Jeż, S. Lisiecka, S. Różycka, H. Tarasik i B. Graczkowska, oraz pp. W. Olczak, K. Hejnes, S. Rozpiórski, J. Beldowicz i A. Zawisza grali bardzo dobrze. Teatr wypełniony po brzegi. Po skończonym przedstawieniu odbyły się tańce z udziałem około 200 osób. Bawiono się do białego dnia.

S Z T U K A.

(x) Teatr Popularny A. Mielewskiego (Konstantynowska 16).

Dziś we wtorek po raz trzeci arcydzieło Stanisława Wyspiańskiego p. t. „Pieśń“, które na pierwszych dwóch przedstawieniach wypełniło salę po brzegi, zostawiając po sobie olbrzymie wrażenie, jakie wieje niemal z każdej sceny utworu; wieczór zakończy sztuka ze śpiewami i tańcami „Wigilia św. Andrzeja“.

We środę i czwartek wspaniały poemat „Książę niezłomny“ — Słowackiego.

W sobotę po południu po cenach najniższych przedstawienie dla młodzieży; odegrana będzie komedia kontuszowa p. t. „Miód kasztelański“.

W próbach jedna z najgłośniejszych sztuk która obiegła wszystkie sceny europejskie, zdobywając olbrzymie powodzenie p. t. „Millionerzy“ czyli „Pięciu Rotszyldów“.

Do cechów łódzkich!

Przypominamy cechom i zgromadzeniom łódzkim i zamiejscowym, że w niedzielę dnia 15

września odbędzie się główne zebranie przedstawicieli wszystkich rzemieślników w Resursie rzemieślniczej (Widzewska 117). Pożądanym jest udział rzemieślników pabianickich, zgierskich i łódzkich.

Zapoznanie się o godzinie 7 wiecz. w sobotę dnia 14 września. O godz. 8 wyjazd z Resursy na wystawę.

W niedzielę o godzinie 9 rano powitanie w Resursie rzemieślniczej, następnie odczyt z dziedziny higieny d-ka Łuczyńskiego. Wnoski członków.

O godzinie 5 po południu przyjęcie udziału w uroczystości na wystawie pod nazwą „Święto pracy“.

Proszone są cechy o liczny współudział.

Z KROLESTWA.

Z klasztoru Jasnogórskiego. Władze duchowne przedstawiły do zatwierdzenia na stanowisko wice-przeora ks. Piotra Markiewicza, i na prokuratora klasztoru — ks. Pawła Olszewicza z Warszawy.

—?

Z dzielnic polskich.

ZE LWOWA. Narady przedsejmowe. W budynku sejmowym odbyła się wczoraj konferencya prezydium wiedeńskiego Koła polskiego z obu ministrami. Wziął w niej udział: prezes Koła polskiego dr. Juliusz Leo, dr. German, Stapiński, Abrahamowicz, Skarbek i ministrowie Długosz oraz Zaleski. Obrady były ściśle poufne.

W południe obradowała w mieszkaniu hr. Wodzickiego w hotelu „Imperial“, krakowska grupa konserwatystów.

O godzinie 4 po południu odbędzie się posiedzenie komisji parlamentarnej prawicy, na którym uchwalona zostanie ostateczna formuła oświadczenia się konserwatystów w sprawie reformy wyborczej. Wieczorem odbędzie się posiedzenie całej prawicy.

Obecną sytuacyę oceniają w kołach poselskich pesymistycznie, wobec stanowczego oświadczenia rusinów u namiestnika, że od 30 procent absolutnie nie odstąpią, a z polskiej strony ponad 26 procent nie dadzą. Wszelkie nadzieje, że dojdzie do porozumienia z rusinami, pierzchyły.

Z KRAKOWA. Nie wypłacono. Istniejąca od lat 18 w Krakowie firma bankowa „B-cia Elbenschütz“ zawiesiła wypłaty. Passywa wynoszą miljon koron (około 400,000 rb.).

Wypadki i katastrofy.

(Wiadomości telegraficzne).

Wypadek w garbarni. W garbarni w Luksemburgu 6 robotników wpadło do dołu, przy czem 4-ch poniosło śmierć na miejscu.

Pożar. We wsi Krutaja pod Niższym Nowogrodem spaliło się 14 zagród i znaczna ilość siana. W ogniu zginęły dwie włościanki i troje dzieci.

Katastrofa na wysięgach. W Nowym Jorku podczas wyścigu motocyklów w wielodromie szampion amerykański Hasha, skutkiem zepsucia hamulca stracił władzę nad maszyną, która, zaczawszy pędzić z szybkością 150 kilometrów na godzinę, wyskoczyła nareszcie z koła wyścigowego i wpadła całą siłą w środek zgromadzonej publiczności. Hasha i 5 z pośród widzów ponieśli śmierć na miejscu, poranionych zostało około 40, pomiędzy nimi znaczna część stłoczonych lub podeptanych z powodu strasznej paniki, jaka powstała wśród widzów.

Z piśmiennictwa.

„Chemik Polski“ rozpoczął druk pracy p. M. Dominikiewicza, z laboratorium chemiczno-technologicznego i fizyologicznego „Zjednoczonych chemików“ w Łodzi.

Praca ta nosi tytuł: „O badaniu środków apreterskich i artykułów chemicznych przemysłu włókiennego“.

Z Ukrainy.

Z powodu obchodu selnej rocznicy wojny 1812 roku, generał-gubernator kijowski, generał adjutant Trepow udzielił pozwolenia na uwolnienie z więzienia skwirskiego ks. Jana Idzkowskiego, który został w drodze administracyjnej uwolniony na 3 miesiące za udzielenie lokalu dla nauczania dzieci bez odpowiedzialnego pozwolenia władz.

Z tych samych względów generał-gubernator uznał za rzecz możliwą uwolnienie osadzonych w więzieniu czerkaskim za zachowanie się wyzywające wobec dyrektora i inspektora gimnazjum czerkaskiego — 23 żydów.

Jednocześnie p. o. gubernatora kijowskiego B. Kaszkarew, wydał rozporządzenie o zmniejszeniu do połowy kar administracyjnych, na które skazani zostali redaktorowie pism.

W tym samym stopniu zmniejszone zostały kary administracyjne mieszkańcom Kijowa i powiatu kijowskiego, skazanym za wyzywające zachowanie się wobec urzędników policyjnych w czasie od 1 stycznia do 26 sierpnia r. 1912. Zniesiono zupełnie kary mieszkańcom Kijowa za pogwałcenie przepisów meldunkowych, jakoteż za noszenie broń bez pozwolenia władz, jeżeli kary te nie przekraczają 100 rb. grzywien lub 1 miesiąca aresztu.

Przy karze znaczniejszej zmniejszona ona zostaje do połowy.

W kwestyi złagodzenia kar mieszkańcom pozostałych powiatów gubernii kijowskiej skazanym za pogwałcenie przepisów administracyjnych, gubernator złożył memoriał generał-gubernatorowi.

TELEGRAMY.

PETERSBURG, 9 września. (P.) Naczelnik m. Petersburga postanowił uwięzić na 3 miesiące redaktora gazety „Groza“ za umieszczenie w numerze niedzielnym artykułów: 1) „Dostawy i żydzi“, 2) „Potrzebny szereg rewizyj“ i 3) „Dlaczego biskup Mikołaj popisuje się“.

BERLIN, 9 września. (P.) Pod protektorem cesarowej rozpoczął się kongres ginekologiczny.

GENEWA, 9 września. (P.) Otwarty został międzynarodowy kongres antropologiczny.

ZURYCH, 9-go września. (P.) Przy udziale przedstawicieli 18-tu państw, rozpoczął się kongres obrony międzynarodowej drobnego przemysłu ludowego.

MEISSEN, 9 września. (P.) Cesarz przybył na manewry jesienne. Gazety otrzymały polecenie, żeby nie podawały wogóle żadnych wiadomości o przebiegu manewrów.

DREZNO, 9 września. (P.) Bułgarski następca tronu przybył tu na manewry.

LONDYN, 9 września. (Wł.) Wielkie manewry armii angielskiej, połączone z równoległymi manewrami floty, rozpoczęły się w dniu dzisiejszym. Zasadniczym zadaniem manewrów jest przeszkodzenie armii inwazyjnej w pochodzie na Londyn. Równocześnie admirałcya angielska wnieść zamierza na całym wybrzeżu wschodnim system skombinowanych stacji aeroplanów wojskowych, w celu utrzymania komunikacji i pełnienia służby wywiadowczej i w razie potrzeby obrony tegoż wybrzeża.

KONSTANTYNOPOL, 9 września. (P.) Ruch w Albanii trwają w dalszym ciągu. Czety albańskie, bułgarskie, serbskie i greckie palą i łupią wsie, zabijają, gwałcą i uprowadzają ludzi bogatych w celu utrzymania okupu. W pobliżu Ochridy uprowadzono byłego ministra Halil-baszą.

Prawie codziennie wykrywane są zamachy dynamitowe na koleje i gmachy rządowe. Komunikacja pocztowa między Ipekiem i Mitrowicą przerwana. Mimo to prezes komisji pojednawczej Ibrahim-basza ma nadzieję, że za miesiąc nastanie zupełne uspokojenie.

BIAŁOGRÓD, 9 września. (P.) Król konferował z prezesem skupczyny co do utworzenia nowego gabinetu. Prowadzone są układy odnośnie utworzenia przez Pasziczę gabinetu koalicyjnego z młodo-radykałami lub staro-radykałami z dysydantami.

Kupcy na naradzie postanowili prosić rząd o pozwolenie na wywóz choćby sprzedanego już zboża w liczbie 3,000 wagonów.

W razie odmowy zainteresowane firmy zagraniczne zamierzają uciec się do pomocy przedstawicieli dyplomatycznych swoich państw.

Odmowa rządu groziłaby katastrofą finansową. Mimo ciszy pozornej nastroj wojowniczy przybiera formę poważną.

DZULFA, 9-go września. (P.) Na komercje skonfiskowano znów 6 przesyłek tranzytowych z częściami kartaczoznit, adresowanymi z Niemiec jak i poprzednio.

BIAŁOGRÓD, 9 września. (Wł.) Gabiñet serbski wręczył dziś zbiorową dymisyę. Król Piotr nie powziął dotąd ostatecznej decyzji w tym względzie.

PARYŻ 9 września. (Wł.) Generał Lyauté donosi drogą urzędową z Fezu: W sobotę wojska nasze pod wodzą pułkownika Mangin'a weszły po zaciętej walce do Marakeszu. Uprzedzając to wkroczenie, ludność wydała 9-ju wziętych do niewoli francuzów, pomiędzy nimi konsula francuskiego. Pretendent El-Hiba uciekł. W mieście panuje zupełny spokój. Straty nasze stosunkowo nieznaczne.

Z ostatniej chwili.

Drezno, 10-go września. (Wł.) Dziś w nocy spadł w górach śnieg.

Londyn, 10 września. (Wł.) Donoszą tutaj z Pekinu, że szalejący tajfun zburzył miasto Tsien-Gtien i kilka okolicznych miasteczek. Katastrofa dotknęła około 50 tysięcy rodzin.

Praga, 10 września. (Wł.) Wczoraj wieczorem zmarł w majątku swoim Domahlice jeden z najwybitniejszych poetów czeskich Jarosław Vrchlicky.

Berlin, 10 września. (Wł.) Z południowych i środkowych Niemiec nadchodzą wiadomości o gwałtownym przyborze morza wskutek ostatnich deszczów. Zachodzi poważna obawa powodzi, zwłaszcza miasto Karlsruhe jest poważnie zagrożone.

Wiedeń, 10 września. (Wł.) Dziś rozpoczął się zjazd na kongres Eucharystyczny. Przybyło 10,000 słowaków specjalnymi pociągami, z Tyrolu zaś 1000 chłopów w strojach narodowych.

W ciągu dzisiejszego i jutrzejszego dnia przybędzie 100 specjalnych pociągów z całej Europy.

Wszystkie hotele i pensjonaty przepelnione; od tygodnia nie można dostać pokoju. Po miastach krążą tłumy przyjezdnych. Polacy z Górnego Śląska i Poznańskiego oczekiwani są dziś w południe.

Paryż, 10 września. (Wł.) Doniesienia urzędowe potwierdzają, że zajęcie Marakeszu i uwolnienie uwięzionych tam 9 francuzów przyszło tem łatwiej, że El Hiba przez swoje okrucieństwa stracił dawną popularność. Obecnie zadaniem francuzów będzie utrzymanie Marakeszu w swoich rękach.

Petersburg, 10 września. (Wł.) Główny plenipotent marszałka szlachty księcia Sałtykowa, Wiśniewski został przez administratora parku w Gdowie pod Petersburgiem zastrzelony po poprzedniej ścisłej rewizji. Powody zabójstwa nie są dotychczas znane.

Konstantynopol, 10 września. (Wł.) Wszyscy bułgarowie, zamieszkali w Salonikach, otrzymali rozporządzenie, aby byli w pogotowiu i na pierwsze wezwanie stanęli do swych pułków.

Konstantynopol, 10 września. (Wł.) Notablowie Trypolitanii zawiadomili urzędników tureckich, że o przebiegu rokowań pokojowych muszą być powiadomieni, w przeciwnym bowiem razie nie uznają pokoju i będą prowadzili wojnę na własną rękę.

Oskarżają oni dalej komitet młodoturecki o pozostawienie Trypolitanii bez obrony i zaznaczają z naciskiem, że dotychczasowy skuteczny

opór jest wynikiem samodzielnej akcji arabów. Konstantynopol, 10 września. (Wł.) Patriarcha ormiański dotniósł o ponownej rzezi ormian przez kurdów.

PODZIĘKOWANIE.
Wszystkim, którzy brali udział w smutnym dla nas obrządku odprowadzenia zwłok drogiego nam męża i ojca
s. † p.
Pawła Cioka
na miejsce wleczącego spoczynku, a szczególnie czcigodnemu ks. Żelazowskiemu, za wygłoszenie nad grobem słowa pociechy składa serdecznie „Bóg zapłać“.
3418 **RODZINA.**

ODPOWIEDZI REDAKCYI.
P-u Janowi Gaweł w Łodzi. Prosimy Szan. Pana o zgłoszenie się do Redakcyi naszego pisma w celu bliższego porozumienia się w obchodzącej Go sprawie.

O FIARY.
Na Ochronę baluchą im. ks. Gniazdowskiego.
Zamiat wienca na grób s. p. Konstancyi Stażewskiej rodzina Żelazowskich składa 2 rb.

„ODEON”
Od wtorku do soboty 2915
Szkoła kawaleryjska w Hiszpanii
z natury.
Prince wzięty w dwa ognie komedia
Historia małego człowieka
Dramat podl. Alfonsa Daudet.
Tygodnik ilustrowany
wypadki ostatniej doby.
Walka zapaśnicza
humoreska. Między Makssem Linderem i M-s Jaffroies.

GIEŁDA WARSZAWSKA
(Sprawozdanie telegraficzne—godzina 1, dnia 9/IX 1912 roku.)

	Zad.	Ofiar.		Zad.	Ofiar.
Czeki na Berlin	88.87	—	5% L. m. Piotrkowa	—	—
4% Renta	94.40	98.40	Akc. Lillipcy	—	—
5% Pożyczka z 1908	105.75	104.75	„ Pufflowskie	—	—
5% Pożyczka z 1904	105.50	104.50	„ Rudziński i S-ka	128	128
Przemjówka I-iej sm.	477	467	„ Starachowickie	—	—
„ II-iej	355	345	Banku H. m. Warsz.	—	—
Szlachockie	819	809	„ Łódź.	453	457
4% Listy Ziemięskie	98.80	97.80	Rudziński i S-ka n. ak.	—	—
4% Listy Warsz.	92.40	91.40	B-ku H. Warsz. n. ak.	—	—
4% L. Łódź.	97.55	96.75	B-ku Dysk. Warsz.	—	—
4% L. Łódź.	—	—	Akcyje Zyrard. zakl.	292	292
4% L. Łódź.	—	—	5% Oblig. Warsz.	—	—
Bank H. Łódź n. ak.	—	—	4% L. Częstochowy	—	—
			Bank Państwa	—	—

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE
Stacji centralnej K. E. Ł.

Data	Barometr. w mm. Hg.	Temperatura w st. C.	Wilgotność w %	Kierunek i prędkość wiatru w sekundach	Uwagi
9/IX 1 popoł.	765.4	+11.8	74	Pn 1	Z dnia 9/IX Temperatura max. +16.2°C, min. +6.0°C, Opadu 0.3 mm
9/IX 9 wiecz.	767.8	6.8	94	Pd 2 b	
10/IX 7 rano	769.4	11.2	83	Pd 2 b	

Letni rozkład pociągów
od dnia 1-go maja
(Czas petersburski różnica 37 minut wesośnie!).
Kolej Fabryczno-Łódzka.
Odechdzą z Łodzi: a) 12.25, b) 6.55, 7.20, 10.00, d) 12.50, e) 1.50, f) 3.10, 5.00, g) 6.10 6.40, h) 8.45.
Przychodzą do Łodzi: i) 4.40, j) 7.22, k) 9.35, l) 10.15, f) 1.00, m) 4.55, n) 5.15, o) 8.08, p) 11.00, 8.55, 6.20 10.00
Kolej Warszawsko-Kalisza.
Odechdzą do Kalisza: o godz. 7.55, 12.24, 4.59, 8.13 do Warszawy o godzinie: 11.01, 12.54, 5.50.
Przychodzą z Kalisza o godzinie: 10.51, 12.22, 5.20 8.00; z Warszawy o g. 12.14, 4.26, 6.03

Ostatnia poczta.

— W sprawie ugody polaków z rusinami w Galtcy dzienniki krakowskie piszą:

Obecna sytuacja oceniana w kołach poselskich bardzo pesymistycznie, wobec stanowczego oświadczenia rusinów u namiestnika, że od 30% absolutnie nie odstąpią, a z polskiej strony ponad 26% nie dadzą. Wszelkie nadzieje, że dojdzie do porozumienia z rusinami, pierzchny.

Przewidują, że jutrzejsze posiedzenie komisji reformy wyborczej będzie trwać bardzo krótko i że wogóle komisja żadnych prac nie podejmie.

— „Narodni Politika“ zamieszcza interwju z wybitnym czeskim posłem o podjęciu czesko-niemieckich rokowań ugodowych.

W najbliższych dniach — oświadcza ów poseł — rozpoczną się konferencje posłów dr. Urbana i dr. Körbera z namiestnikiem ks. Thunem. Obaj posłowie wypracują elaborat dla subkomitetu o języku władz autonomicznych. Posiedzenie wspólnej komisji dla uregulowania kwestyi

językowej u władz krajowych zostało utrudnione przez ostatnie rozporządzenie ministra sprawiedliwości.

— Dwadzienny pobyt Bethmanna-Hollwega w Buchłowicach u hr. Berchtolda dał kierującemu meżom stanu obu sprzymierzonych mocarstw znowu sposobność do szczegółowej konferencji politycznej. Omówiono bieżące kwestye ogólnej polityki zewnętrznej, zwłaszcza kwestye blizkiego wschodu i stwierdzono obopólną zgodę w ważnych punktach.

— W Atenach w świątyni Zeusa olimpijskiego odbyło się zgromadzenie z udziałem 30 tysięcy uczestników w sprawie położenia greków w Turcyi. Uchwalono rezolucyę domagającą się ochrony chrześcijan i greków w Turcyi, uwzględnienia ich narodowości i zapewnienia praw obywatelskich i ludzkich. Uchwalono podjąć energiczną interwencyę u rządu greckiego dla osiągnięcia międzynarodowej gwarancyi, że żądania te będą przeprowadzone.

zauważka na prowinęci przedchadz

całą naukę: buchalturę, korespondencyę, stenografię, matematykę, logikę i innych. Programy gratis.

Nursy Handlowe Gracyana Pyrka
Warszawa, Świętokrzyska 17.

Ogólnie znany z dobrego kroju i strannego wykonania **kafkad krawiecki**

J. Kozłowski
przeniesiony został z Benedykta, na ul. Mikołajewską № 22 parter.

Księgarnia „Przeglądu Katolickiego”
UL. ŚW. ANDRZEJA № 3.

Poleca: z nadchodzącym rokiem szkolnym materiały piśmienne w wielkim wyborze. Ceny niskie.

Karolina Rokicka
Nauczycielka muzyki
powróciła.

Ul. Nowo-Targowa № 20 m. 1.

Pałto jesienne

męskie, prawie nowe, zaraz sprzedam. Wiadomość: ulica Pusta № 22, II piętro.

POSŁUGACZ

do lecznicy, mówiący po niemiecku, z dobrym świadectwami poszukiwany. Andrzej 7 u doktora Jelnickiego.

Przysposabiam

do szkół rządowych, prywatn. na świadectwa nauczycielskie, aptekar. uczniów, wolnowstępujących do wojska i dr. korepetycyę wszelkich przedm. Niezastępnymustępstwo, Przejazd 12 m. 11.

Pracownia sukien i kostyumów damskich

M. Sadowskiej

przeniesiona z ul. Wysokiej 28, na ul. Nawrot 37, m. 1.

Zaginął weksel

na bianco na 200 rubli wystawiony przez Jana i Teofilę malzonków Kulniskich na zlecenie Józefa Walentkiewicza; ostrzega się przed nabyciem, gdyż takowy jest nieważny.

Młodszy tokarz i slusarz

mogą się zaraz zgłosić do fabryki rolniczych maszyn P. Wegnera, Łódź, Średnia 175.

Dr. Gustawa Zand-Tenenbaum

powróciła i mieszka obecnie na ulicy Piotrkowskiej 145, telef. 24-16. Przyjmuje z chorobami kobiecemi, moczopłocowmi i skórnymi (kobiety i dzieci) od 11 rano do 1 po p. i od 8 i pół do 8 po pol.

DROBNE OGŁOSZENIA.

ALIAIAIAIAIAIA! Nauczycielka z niemieckim potrzebna do szkoły. Oferty w Rozwoju sub „X. Y.”

ALIAIAIA! Pierwszorzędne biuro pedagogiczno-rekomendacyjne. Ludwińskiej, Piotrkowska 109, poleca nauczycielki, freblanki różnej narodowości, na godziny, na stałe; bony, gospodynie, kasyerki.

AI meble różne z kilku pokoiów, wjeżdżając rozprzdam tania, oraz garderobę. Konstankowska 45-11.

AIA! Kolporterzy z kaucyą na pensyę i prowizyę zaraz potrzebni. Andrzej 9, „Księgarnia Przeglądu Katolickiego”.

AIA! Meble różne sprzedam bardzo tania: kredens, stół, krzesła, otomane, biurko, łóżka z materacami, bielizniarkę, umywalnię, tualetkę, garnitur salonowy, maszynę do szycia oraz różne drobiazgi. Widzewska 104 m. 9, front II piętro.

AIA! Łóżka z materacami, szafy do ubrania, umywalnię, bielizniarkę, tualetkę, szafki nocne, kredens, stół, krzesła, otomane, garnitur salonowy, obrazy, lampy, maszynę do szycia, kredens kuchenny, sprzedam bardzo tania byle zaraz. Widzewska 104 m. 9, II piętro, front.

AIA! Świetnie prosperująca pierwszorzędna szkoła freblowska jest do odstąpienia z powodu kupienia posiadłości na wsi. Wiadomość: Biuro nauczycielskie, Ludwińskiej.

AI meble rozsprzedam za bezcen byle zaraz: kredens ozdobny, stół, krzesła, szafy, otomane, tremo, słupy, łóżka z materacami, umywalnię, bielizniarkę, toaletę, biurko z fotelem, zegar, lampy, gramofon. Konstankowska 35, m. 14.

AI sprzedam bardzo tania garnitur salonowy, tremo, słupy, ekran, otomane, toaletę, kredens, stół, krzesła, szafy, łóżka z materacami, umywalnię, bielizniarkę z lustrem, biurko oraz zegar, lampy, gramofon, obrazy olejne. Piotrkowska 192, m. 5.

AI Kredens, stół, krzesła, szafy do ubrania, otomane, biurko, bibliotekę, łóżka z materacami, bielizniarkę, lustro, umywalnię, tualetkę, szafki nocne, garnitur salonowy, maszynę do szycia, zegar, ekran, sprzedam zaraz bardzo tania. Piotrkowska 223 m. 2.

Agenci na prowizyę do maszyn, A pasów poszukiwani. Mikołajewska 39, Kamioner.

Biurowo nauczycielskie „Probitas” Lewinsonowej, Przejazd № 6. Poleca: francuzki, angielski, nauczycielki, freblanki, bony wszelkich narodowości, gospodynie.

Dla robotników spodnie i bluzy z prawdziwej „skóry angielskiej”. można dostać tylko Piotrkowska 128-13. 7971-5ptp-1

Inteligentna panna z 6-o klasowym wykształceniem, chrześcijanka, poszukuje jakiegokolwiek posady: kasyerski lub do biura na praktykę, bodaj bezpłatnej. Wymagania minimalne. Oferty: Rozwój dla „Cierpliwęj M. S.”

Inteligentna panienka poszukuje posady. Łaskawe oferty proszę składać w „Rozwoju” pod „H. K.”

Kto włoży w interes 1,500 rb., K otrzyma w każdym tygodniu 10 rb. czystego zysku. Kapitał zabezpieczony. Oferty Rozwój pod „A. S.”

Korepetycyę udziela uczennica 7 klasy szkoły handlowej. Specyalność: języki, matematyka. Oferty adm. Rozwoju „Wiedza”.

Kobietę przyzwoitą, moralną, K pracującą w domu lub poza domem przyjmę na mieszkanie. Wiadomość: Nawrot 55 w sklepie z wodą sodową.

Maszyny bębnowe mało używane sprzedam tania, Ulica Aleksandryjska 28, 7904-4-wsw-2

Meble dębowe sprzedam tania Wólczajska 250 stróż wskaze.

Młody, energiczny człowiek poszukuje praktyki na tkalni. Łaskawe oferty w administracyi Rozwoju pod „Praktykant”.

Meble używane do sprzedania: łóżka orzechowe z materacami, toaleta, stoliki, garniturek biały, serwis na umywalnię, kredens nowy, sypialnia dębowa nowa. Zachodnia 51, stolarnia.

Nauczyciel udziela korepetycyi, można zastać od 5-4. Mikołajewska 9 m. 2.

Pokój umeblowany przy wdowie, dla inteligentnej osoby. Przejazd 32 m. 5.

Przybłąkał się pies czarny podpalany z numerem. Odebrać można: Karolew 13 u Józefa Kolasinńskiego.

Potrzebna dobra służąca na przychodnie. Wiadomość, ul. Piotrkowska 200 u dentysty.

Pianino w dobrym stanie firmy I. Wareck „Wien”, do sprzedania. Wólczajska 67 m. 8.

Potrzeby człowiek zaraz do pakowania żelaznych wyrobów i maszyn. Złotoci mogą się ci, którzy pracowali w tej branży, z dobrymi świadectwami. Wiadomość: Piotrkowska 59, Szwarz.

Praktykant potrzebny do przedalni, Oferty pod lit. „J. B.” złożyć w adm. Rozwoju.

Panienka do składu wędlin potrzebna. Gubernatorska 26.

Poszukuje korepetycyi mając kilkoletnią praktykę. Andrzej 11, III piętro.

Potrzebny korepetytor dla przygotowania chłopcy do trzeciej klasy gimnazjum rządowego. Mikołajewska 59 m. 27.

Potrzebne sprawne szwaczki do szycia fartuchów. Josef Eger, Piotrkowska 174, w podwórzu na lewo.

Potrzedni chłopcy do terminu na slusarzy i tokarzy. Widzewska 81.

Pisarz prowontowy, kawaler, potrzebny. Biuro Kaczorowskiej, Nawrot 2.

Potrzedni stolarze meblowi. UL. Andrzej 51.

Pokój umeblowany w pięknym mieszkaniu z wygodami do wynajęcia. Juliusza 42, front, I-e piętro, blisko Przejazdu.

Poszukuje zajęcia masażysty lub portyera do doktora. Ul. Staro Zarzevska 27 m. 15.

Prawdziwie dobry interes dla dużej rodziny, sklep kolonialny w ruchliwej fabrycznej dzielnicy 500 targu tygodniowego, 600 komorne zapłacone do lipca 915, wygodne mieszkanie przy sklepie, sprzedam na dogodnych warunkach, Zawadzka 10, Niemierski.

Potrzebne prasowaczki, koszułarki i chemiczarki. Zachodnia 44.

Pokój frontowy, I piętro, wejście oddzielne, wynajme. Nawrot 72 m. 5.

Potrzebny bierferleger z kaucyą do składu piwa. Sucha 3.

Piwniarnia do sprzedania z powodu choroby. Wiadomość: ul. Benedykta 46.

Potrzebna zdolna koszułarka i kantorkowa. Pasaż-Szuleca 35.

Sklep z mieszkaniem do wynajęcia od 1-go października. Rzgowska 39.

Sklep do wynajęcia od 1 października na dogodnych warunkach. Nizka 8 przy Szosie Rokicińskiej. Wiadomość u stróża.

Sklep do sprzedania spożywczy. Ul. Piwiarna 6, Dąbrówka.

Sklep spożywczy do sprzedania. Chojny, ul. Wegnera 4.

Skończyłam rząd. gimnazjum, udzielam korepetycyi. Wiadomość: ul. Mikołajewska nr. 26, Bednarska.

Udzielam lekcji muzyki fortepian, teoria i harmonia podług programu konserwatorium. Słowiańska 6, m. 19 godz. 6-9.

Udzielam lekcji muzyki fortepian, teoria i harmonia podług programu konserwatorium. Słowiańska 6 m. 19. godz. 7-9.

Uczeń VIII kl. Gimm. Polskiego przyjmie lekcye lub jakies odpowiednie zajęcia w godz. od 4 do 10 po pol. Oferty w adm. Rozwoju pod lit. „E. J.”

Zaraz do sprzedania jatka miedźna, egzystująca od kilku lat, wiadomość na miejscu: Andrzej 16.

Zdolna krawcowa poszukuje szycia w domach prywatnych ulca Piotrkowska 133 sklep.

Zmagle do sprzedania. Piotrkowska 178.

Zmagle do sprzedania w dobrym stanie. Ul. Gubernatorska 36.

Zmagle do sprzedania bardzo tania, byle zaraz. Radwanska 42.

Z lub 3 pokoje z kuchnią od 1 października do wynajęcia. Konstankowska 45.

Ogród ze 100 drzewkami owocowymi zaraz do sprzedania w Dąbrówce przy Zglerza. Wiadomość: ul. Cegielniana 57 u portyera.

Zagubione dokumenty.

Aleksey Glinkowski zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki Szwelkerta.

Gasińska Bronisława zgubiła paszport wydaną z gm. Wożinki, gub. Piotrkowskiej.

Józef Frankowski zagubił paszport wydaną z gminy Kłodawa, gub. kaliskiej, pow. kolskiego.

Józef Kusmierski zagubił paszport wydaną z gminy Łęczno, pow. piotrkowskiej.

Leon Chmielecki zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki Millera.

Matylda Mileczarek zgubiła kartę od paszportu wydaną z fabryki Hirszberga i Birnbauma.

Stefania Domitela Wierzbńska, S. zagubiła paszport wydaną wójttem gminy, Sokolniki, powiatu Wieluńskiego, gub. kaliskiej.

Stanisława Dzionk zagubiła paszport wydaną z gm. Słupia, gub. piotrkowskiej.

Walerj Grubiny zagubił paszport wydaną z gminy Kociuszew, pow. łęczyckiego, gub. kaliskiej.

Zaginął paszport wydaną z gminy Grabowskiej Kozłnicy, pow. wieluńskiego, gub. kaliskiej, na imię Józefa Szperka.

Zaginęła karta od paszportu razem z portmonetką, na imię Zofii Wittich, wydana z fabryki Karola Szeiblera.

Zaginął paszport wydaną z miasta Dąbie, gub. kaliskiej, na imię Bolesława Kulniskiego.

Zaginęła karta od paszportu wydana z fabryki Józefa Rychnera, na imię Antoniego Cebuli.

Zaginął paszport na imię Anny Munzer. Wydaną z gminy Chojny, pow. Łódzkiego.

Zaginęła karta od paszportu wydana z fabryki Józefa Rychnera, na imię Antoniego Cebuli.

Zaginął paszport na imię Anny Munzer. Wydaną z gminy Chojny, pow. Łódzkiego.

Zaginęła karta od paszportu wydana z fabryki Józefa Rychnera, na imię Antoniego Cebuli.

Zaginął paszport na imię Anny Munzer. Wydaną z gminy Chojny, pow. Łódzkiego.

Zaginęła karta od paszportu wydana z fabryki Józefa Rychnera, na imię Antoniego Cebuli.

Zaginął paszport na imię Anny Munzer. Wydaną z gminy Chojny, pow. Łódzkiego.

Zaginęła karta od paszportu wydana z fabryki Józefa Rychnera, na imię Antoniego Cebuli.

Zaginął paszport na imię Anny Munzer. Wydaną z gminy Chojny, pow. Łódzkiego.

Zaginęła karta od paszportu wydana z fabryki Józefa Rychnera, na imię Antoniego Cebuli.

Zaginął paszport na imię Anny Munzer. Wydaną z gminy Chojny, pow. Łódzkiego.

Zaginęła karta od paszportu wydana z fabryki Józefa Rychnera, na imię Antoniego Cebuli.

Zaginął paszport na imię Anny Munzer. Wydaną z gminy Chojny, pow. Łódzkiego.

Zaginęła karta od paszportu wydana z fabryki Józefa Rychnera, na imię Antoniego Cebuli.

Zaginął paszport na imię Anny Munzer. Wydaną z gminy Chojny, pow. Łódzkiego.

Zaginęła karta od paszportu wydana z fabryki Józefa Rychnera, na imię Antoniego Cebuli.

Zaginął paszport na imię Anny Munzer. Wydaną z gminy Chojny, pow. Łódzkiego.

Wyniosła jak hiszpanka

króczy Pani, pewna, że garderoba jest w najlepszym stanie i świadoma miłego wrażenia, otrzymanego od Jej harmonijnej postaci w kalejdoskopie spacerowiczów. Proszę rzucić okiem na strój, szczególnie miłego wrażenia doznaje przechodząc przegodny, gdy rzucą mi się w oczy wady bućków Jej. Jedyna na to rada tedy uciekać się do usłużności działu obuwia w składzie **Schneehla i Rosnera**, Piotrkowska 100 zaopatrzony w ozdoby, eleganckie, niemieckie, trwałe bućki damskie, kolorowe i czarne, zwykłe i lakierowe. Obuła w takie wyroby trafi Łask. Pani wszelką pewnością siebie.

CASINO

Krwia zmyła hańbę swoją

Dramat podług G. d'Annunzio.

Maks w boksie z miliarderką amerykańską

Komedia w wykonaniu ulubieńca publiczności Maksa LINDERA.

Kawaleryjska szkoła w Hiszpanii

zdjęcie z natury.

Nad program:

Historia małego człowieka

Dramat w 2 aktach w wykonaniu artystów teatrów paryskich z Gabrielem Habrime artystką komedii francuskiej w głównej roli.

Od dziś do piątku 13 września włącznie.

3420 (podług A. Daudeta).

Orkiestra koncertowa.

Kursy Buchalteryjne F. MANTINBANDA w Łodzi

Cegielniana № 47 (róg Wschodniej) Telefon 24-28.

Z powodu znacznego napływu słuchaczy na życzenie ogółu przy kursach otworzony został oddział równoległy. Zapisy kandydatów i kandydatek na ten oddział przyjmuje kancelarya kursów codziennie od 7—9 wiecz. nadal tylko do 20-go Września r. b. włącznie. 2763

Przedstawiciel

w celu rozpowszechnienia wina szampańskiego poszukiwany. Osoby z poważnymi referencjami zechcą złożyć oferty sub. „Wino szampańskie”, biuro ogłoszeń Ungra Warszawa Wierzbowa № 8. 2809

Różne place budowlane wielkości od 2,400 do 40,000 łokci kw. położone zaraz za miastem na tak zwanych Dołach, pomiędzy Helenowem a cmentarzem, są zaraz z wolnej ręki do sprzedania w cenie 40 kop. za łokieć kw. na przystępnych warunkach. Tamże młyn (Holenderski) za rubli 2,500 do sprzedania. Dowiedzieć się można u właściciela Gustawa Hentschkego w Łodzi, Doły № 10/12. 3412

Lecznica chorób oczu

ze stałymi łózkami d-ra B. DONCHINA, okulisty Piotrkowska 69, tel. 28—89.

Przyjęcia chorych na stałe. Godz. przyjęć w ambulatorium od godz. 10—12 rano i od 4—7 pp. 2633

Dr. Hejda

Srednia 5.

Sp. Choroby skórne, weneryczne, włosów, kosmetyka lekarska Leczenie Syphilisu Salvarsanem EHRlich-HATA 608* (wśródzynie). Leczenie elektrycznością (elektrolizem) masażem wibracyjnym Dla pań osobna poczekalnia. Godz. przyjęć: od 8—1 rano i od 4—8 w niedzielę i święta od 9—2 p.p. 359

Dr. Schoeneich

mieszka obecnie 3366

Piotrkowska № 97.

Telefonu 14—30.

Choroby dzieci.

Dr. L. PRYBULSKI

Choroby skórne, włosów, (kosmetyka), weneryczne i moczopłciowe i niemoco płciowe Leczenie syphilisu EHRlich-HATA „600—914”

Ul. Południowa № 2, telef. 13-59.

Przyjmuje od godz. 8—1 r. i od 4—8 w. panie od 5—8 po poł. Dla pań osobna poczekalnia. 2427

Dr. med. Leyberg

Ch. skóry, weneryczne i moczopł. Godziny przyjęć: 10—1 i 6—8 Dla pań 5-8 poczekalnia oddzielna W niedzielę od 8—1-sj. Krótka 5, telef. 28-50. 1837

Dr. L. KLACZKIN

Konstantynowska 11.

Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych. Leczenie SYPHILISU EHRlich HATA 606.

Przyjm. od 8—1 rano i od 3—8 wiecz., dla dam od 4—5. W niedzielę i święta tylko do 1 rano. 7r48

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych lub dróg moczowych, Gabinet Roentgenowski i światłolecznicy, Piotrkowska 144, róg Ewangelickiej, telef. № 19-41.

LECZENIE SYPHILISU EHRlich-HATA 606.

Przyjmuje od 8—2 i od 5—9 w. Dla pań osobna poczekalnia. 425r

Dr. med. J. Szwarcwasser

Piotrkowska 18.

Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka i przewodu pokarmowego (czkrotka, padaczka, dystrofia itd.). Niezbędne dla diagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne, wydzielenie krwi w laboratorium własnym. Od 11—1 rano i od 5—7, po południu. 166

LEKARZ-DENTYSTA

Ad. Żadlewicz

powrócił z zagranicy.

Przyjmuje Piotrkowska 120, telefon 14-03. 2359

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7. — Tel. 170.

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Godziny przyjęć: panowie od 9—11 r. i od 5—8 po poł., panie od 4—5 po poł.; w niedzielę i święta 8—12 r. 1465r

Dr. Leon Szajerowicz

powrócił.

Choroby kobiece i akuszeria, Rozwadowska № 4, 5286 Telef. 10-66.

Lekarz-Dentysta

JÓZEF HALPERN

Piotrkowska № 18.

powrócił z zagranicy i przyjmuje osobiście. Wyjęcie zębów bez bólu. Zęby sztuczne bez podniebienia. 3049

Dr. W. Outkiewicz

Specjalność: choroby skórne weneryczne 8 1/2—10 1/2, rano i od 4—7 1/2, w. W niedzielę od 9—12 rano. Zielona 19. 347r.

Przejazd № 8

(stary) Telef. 17-14 Dr. FRANCISZEK

KOZIOLKIEWICZ

mieszka obecnie Przejazd № 8, front, 1-e piętro. Przyjmuje od 9 1/2—12 i od 6—8 w.

Choroby weneryczne i moczopłciowe

Dr. Stanisł. Piekarski

PIOTRKOWSKA № 115.

Przyjm.: od 9—10 rano i od 5—8 wiecz., kobiety od 4—5. 1331-r.

Dr. Zofia Garlicka

cher. kobiece i akuszeria powróciła.

Przyjmuje, jak dawniej: 9—10 rano i 4—6 po poł.

Nawrot № 1, telef. 10-41. 5322

Dr. BIRENWEIG

Srednia № 3, powrócił.

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Od 11—1 i 5—7.

Dr. Karol Gornobuni

choroby kobiece.

Piotrkowska 121, tel. 18-07, przyjmuje codziennie od 8—8 po poł. W niedzielę od 9—12-sj. 2721

Dr. J. Malowist

powrócił. Choroby dzieci i wewnętrzne. Godziny przyjęć: od 9—10 zrana i od 8—6 po południu. Telefonu № 1848, Mikołajewska 29. 3248

Dr. Pieniżek

Sp. chor. nosa, gardła i uszu. Piotrkowska 120. Przyjmuje od 11 do 12 w pol. i od 5—6 1/2, wiecz. w ciągu tygodnia, za wyjątkiem niedziel i poniedziałków. 2612

Dr. H. Rueger

Nawrot № 1.

Choroby wewnętrzne.

Przyjm. p. poł. 4—6. 3028

Dr. M. PAPIERNY

AKUSZER I SPECYALISTA CHOROBY KOBIECYCH ulica Południowa Nr. 23 Telefon 15-85.

Przyjmuje do 11 rano i od 4 1/2 do 6 1/2, po poł. 5351

Dr. ka Felicya Goldberg

Mieszka obecnie

ul. Piotrkowska 107.

Dr. med. W. Kotzin

powrócił.

Ul. PIOTRKOWSKA 71

Choroby serca i płuc, przyjmuje od godz. 10—11 rano i od 4—6 pp. 2765r

№ telefonu 21-19

Dr. A. S. Tenebaum

przeprowadził się na ul. Piotrkowska 145, Telef. 24-16 Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi, żołądka i kiszek. przyjm. od 8—9 p. 15—7 p.

Dr. H. Sadkowski

Piotrkowska 120.

Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszek). Codziennie od 9—10 rano i od 5 od 7 po poł. Telef. 28-10. 259

Dr. E. Sonenberg

Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne.

CEGIELNIANA 14

od g. 11—1 i od 4—7 1/2. 76r

Dr. med. Z. GOLC

Choroby skórne i weneryczne.

Ul. MIKOŁAJEWSKA № 18. Godz. przyjęć: od g. 9—12 i od 4 1/2 — 7 1/2, wiecz. w niedzielę święta od 9 do 12 1/2. № telefonu 20-60. 1877

Dr. I. Silberstrom

Zawadzka 12.

Choroby skóry, weneryczne, (stosowane preparaty 606) i moczopłciowe. Kosmetyka lekarska, (usuwanie szpecących włosów, plam i t. d.) od 12—2 p. p. i od 5—8, w. Panie: 4—5. Poczekalnia oddzielna. W niedzielę od 11-5 ppo. 712r

Dr. Wacław Bernard

CHOROBY WENERYCZNE, SKORY, DRÓG MOCZOWYCH

Przeprowadził się na ul. Spacerową № 40, przy Andrzeja. 10—12 1/2, r. i 5—7 1/2, w. 1483

Dr. H. Szumacher

choroby weneryczne i skórne

Nawrot 2.

przyjmuje od 8—10 1/2, i od 6—9 Po poł., panie od 5—6.1 W niedzielę i święta od 8—r. 376r

Powrócił

Dr. Rosenblatt

Choroby uszu, nosa i gardła. Przyjmuje 10-11 i 5-7. Piotrkowska 35. Tel. 19-84. 2715

Dr. Jan Cadarski

Akuszeria,

choroby chirurgiczne i kobiece przyjmuje do 10 r. i 4—6 po poł. ul. Cegielniana 9 m. 4. 3326

Lekarz-Dentysta

A. Teplicki

Piotrkowska 121, 1-e piętro. Od 9 1/2, do 2; od 4—8. 2451

Dr. Ark. Goldenberg

Powrócił. ul. Nawrot 33.

Choroby wewnętrzne, AKUSZERYA.

Do 9 1/2, rano i 5—7 po poł. 2707

Dr. Fr. Łukasiewicz

Stara-Karczowska № 39, róg Somowal.

Choroby żołądka i kiszek, wewnętrzne i zewnętrzne. Przyjmuje do g. 11 rano i od 2-3; do 6-ej po poł. 2209r

Poszukuje się do biura fabrycznego samodzielnego, energicznego i systematycznego

BUCHALTERA

wymagana większa rutyna handlowa i pewna znajomość języka niemieckiego. Wynagrodzenie roczne 1,600 rubli. Oferty sub. K. 1455" w „Rozwoju”. 3264

Szkoła prywatna

A. RYBAKA

Pasaż-Szuica № 11.

Zapisy uczniów codziennie.

Jest do sprzedania

Mleczarnia

z dwoma bilardami z powodu wyjazdu, Główna № 17. 3402

Pracownia

Wilhelma i Maryi Wroneckich. Wykonywa suknie i kostiumy damskie, podług najnowszych żurnali, starannie i akuracie. Piotrkowska 90, lewa oficyna II piętra. 3226

Najlepszy dowód na wzrastające za-
miłowanie do piwa

Towarzystwa Akcyjnego Browarów Parowych

Haberbusch i Schiele

w Warszawie

jest z roku na rok szybko rozwijający się obrót.

Statystyczny wykaz produkcji piwa w wiadrach:

1900—490,000 1903—553,500 1906—684,000 1909— 875,500
1901—510,000 1904—563,000 1907—849,500 1910—1065,000
1902—550,000 1905—582,000 1908—868,500 1911—1300,000

Główny Skład, Łódź, Przejazd 65, telef. 14-33.

Przedstawiciel Edward Lorentz.

Nowo otworzona lecznica chorób zębów i jamy ustnej

Lekarza-dentysty

St. DĄBROWSKIEGO

Specjalna pracownia zębów sztucznych, koron i mostków złotych pod kierunkiem technika dentystycznego C. Perkisa. Wszystkie znane systemy plombowania zębów. Wyjmowanie zębów bez bólu. Regulowanie krzywo rosnących zębów. Ceny najniższe. Porada 50 kop. Godziny przyjęć od 9 rano do 8 w. bez przerwy. Tel. 25-89.

Piotrkowska № 127

róg Rozwadowskiej, nad aptaką W-go Danieleckiego. 1623

Poszukiwany jest natychmiast

zdolny i pracowity kardenzecer

Apretura i Farbiarnia Artura Meister Nowe-Rokicie. 3400

Zaginęła suka do polowania

biała, łeb brązowy z siwą plamą, wabi się ELLA. Nosiła numer na karku 1502. Ostrzeżenie przed nabyciem. Znalazca zechce odprawić za nagrodą rb. 25 do BRUNO RAMISCH Senatorska 18.

Czekolada przeczyszczająca Drastin — Lubelski

Idealny środek przeciwko obstrukcyi, działa łagodnie i nie jest szkodliwy dla zdrowia. Z powodu smaku czystej czekolady przyjemny w użyciu. Szczególnie praktyczny dla dzieci. Jedyny środek przy dolegliwościach żołądkowych wywołujących migrenę. Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych. 2737

Lekcje w

SZKOLE PRYWATNEJ

W. Szulca

rozpoczęły się 20 sierpnia. Zapis kandydatów odbywa się codziennie od 9 do 7-ej.

Ewangelicka 18. (Mikołajewska 83).

2-kl. Szkoła koedukacyjna

Zakład freblowski z ogrodem. Kursy dla freblanek. Konwersacja niemiecka. Świadectwa poświadczone przez władze rządowe.

Maryi Zarzyckiej

Nikołajewska № 22, m. 24.

Zapisy codziennie od 11-ej do 3-ej, i od 5-7 po poł.

Lekcje 2-go września.

3052

CENTRALNA KLINIKA

chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi, ul. Piotrkowska № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. KONSULTACJA BEZPŁATNIE. WYRWANIE ZĘBA 15 KOP. SZTUCZNY ZĄB 65 KOP. PRZERÓBKA i REPARACJE ZĘBÓW 50 KOP. Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. Przyjmują tylko skończeni lekarze-dentysty.

Zatwierdzono przez okrąg naukowy

Kursy przygotowawcze

pod kierunkiem byłego nauczyciela gimnazjum na świadectwa:

nauczycielskie, ucznia aptekar-skiego, na rangę, ulgę wojsko-wą z 4 klas i t. p., do gimna-zyum, szkoły przemysłowej i handlowej. 1684

Mikołajewska № 22 m. 9
lewa oficyna II piętro od 7 do 16 wiez.

Zadajcie
wagać
Tylko MICHAŁA LEBIĘDIEWA

Preparat „TRAYSER“ przeciw reumatyzmowi i podagrze jest do nabycia we wszystkich aptekach i składach aptecznych. Ilustrowana broszura z prawidłowym opisem powyżej wspomnianych chorób wysłana zostaje na pierwsze żądanie bezpłatnie. Adresować M. E. Trayser, No. 124 Bangor House, Shoe Lane, London, England, E. C. 125

Preparat „TRAYSER“ przeciw

reumatyzmowi i podagrze jest do nabycia we wszystkich aptekach i składach aptecznych. Ilustrowana broszura z prawidłowym opisem powyżej wspomnianych chorób wysłana zostaje na pierwsze żądanie bezpłatnie. Adresować M. E. Trayser, No. 124 Bangor House, Shoe Lane, London, England, E. C. 125

INSTYTUT ROENTGENOWSKI dla celów diagnostycznych

został przeniesiony z ulicy Zachodniej № 72, na Wólcząską 21. Godz. przyjęć 9-11 i 4-7. Telefonu 13-05. 3372

Adres:
Warszawa, Nowogrodzka № 48, I piętro,
PENSYONAT

OPELN-BRONIKOWSKIEJ

Pokoje wygodne dla przyjeżdżających na dłuższy lub krótszy czas. Ceny umiarkowane. 3276

Leoznica D-ra S. Steinberga

BENEDYKTA № 3. Telefonu № 23-62.

(Stosowanie fizykalnych metod leczenia)

Orthopedy. Mechano-terapia (skreywienia kręgosłupa, choroby stawów, mięśni i kości). Gimnastyka lecznicza. Pracownia przyrządów ortopedycznych.

Gabinet Roentgenowski. Prześwietlenie i fotografowanie. Leczenie chorób skórnych.

Gabinet elektro-terapeutyczny. Arsonwalizacja. Stosowanie prądów stałych; przerywanych i sinusoidalnych. Elektroliza. Choroby nerwowe

Gabinet światłolecznicy. Kaple świetlne w gorącym powietrzu. Kaple 4-komórkowe (vier Zellen-Bad).

Rutynowana

NAUCZYCIELKA

na kilka godzin wolnych. Od godzin 4-ej po poł. Adres: Pańska 35 m. 20, między 5—6. 3374

Pierwsza Szkoła reedukacyjna dla kobiet

A. KROWCZKIEJ i L. JASINSKIEJ

ul. św. Karola nr. 16, II piętro.

Zapis kandydatek codziennie od 3—6 pp., oprócz niedziel i świąt. Szkoła wydaje świadectwa z ukończonego kursu na prawach szkół reedukacyjnych w Warszawie. 3258

SZKOŁA PRZYGOTOWAWCZA KOEDUKACYJNA

JADWIGI MODRYGAJŁŁO

ŚREDNIA № 71

ŚREDNIA № 71

przyjmuje zapisy uczniów i uczenic w godzinach od 10-ej rano do 4-ej po południu. Początek roku szkolnego 1-go września. 3142

VII-o klasowa Szkoła Żeńska

z prawem wstępu na wszechnicę Szwajcarskie

STANISŁAWY RAJSKIEJ

(ul. Dzielna № 11).

Lekcje rozpoczęto od 4-go września. Lokal rozszerzony.

Sala rekreacyjna. Gimnastyka. 2537

Kuźnia

do wynajęcia od października

LOKAL

położony przy ul. Piotrkowskiej, w którym od lat 20-tu prowadzony był zakład powozowy i kowalski. Lokal jest bardzo odpowiedni do umieszczenia jakiegokolwiek warsztatu. Wiadomość: Benedykta 10 m. 12, od 11—2 i od 6—8 po poł. 3424

Zarząd Łódzkiej Rzeźni Miejskiej

poleca:

Skóry wołowe, krowie, cielęce, końskie suche i solone. Łój i szmalco topiony, do celów technicznych. Krew suszoną na nawozy sztuczne. Mączkę mięso-kostną na karm dla ryb, drobiu i trzody. Włosień tapicerski dezynfekowany w kilku wyborowych jakościach i kolorach. Lód sztuczny po 15 kop. pud na miejscu bez odstawy. 445

Inżynierska № 1, tel. 43.